

СЛОВООБРАЗОВАТЕЛНАТА КАТЕГОРИЯ АГЕНС ПРИ СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ, ОБРАЗОВАНИ С НАСТАВКА *-ИК*, В РАМКИТЕ НА ПРЕДИКАТНО-АРГУМЕНТНАТА ТЕОРИЯ

ЛОРА ЖЕЛЕВА

Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“,
Българска академия на науките

THE NOUNS, FORMED BY THE SUFFIX *-ИК*, IN THE DER- IVATIONAL CATEGORY AGENT FROM THE VIEW OF THE THEORY OF PREDICATE-ARGUMENT STRUCTURE

LORA ZHELEVA

Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences

Резюме. В студията се анализират производните съществителни имена, образувани с наставка *-ик*, попадащи в словообразователната категория Агенс. Те се разглеждат в рамките на предикатно-аргументната теория, като се приема, че наставката *-ик* при тях изразява аргумента Агенс, а основата е изразител на предикат или аргумент от семантичната им структура. При анализа изследването се опира на начина на прилагане на предикатно-аргументната теория в четири труда: двата тома на полската академична граматика от 1984 г., посветени на синтаксиса и на морфологията, и петия и деветия том на „Българско-полската съпоставителна граматика“, посветени на синтаксиса и словообразуването.

Ключови думи: словообразователна категория Агенс, наставка *-ик*, предикатно-аргументна структура

Abstract. The paper presents an analysis of the derived nouns, formed by the suffix *-ик*, which are in the derivational category Agent. The theory of the predicate-argument structure is applied. It is assumed that the suffix *-ик* in these nouns expresses the argument Agent and

* Copyright of each paper stays with the respective authors. The works in the Papers of the Institute for Bulgarian Language are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International Licence (CC BY 4.0)

the stem expresses a predicate or an argument from their semantic structure. The analysis is based on the way the theory of predicate-argument structure is applied in four researches: the two volumes of the Polish academic grammar from 1984, which are devoted to syntax and morphology, and the fifth and the ninth volume of the Bulgarian-Polish Contrastive Grammar, which are devoted to syntax and word-formation.

Keywords: derivational category Agent, suffix *-ик*, predicate-argument structure

В студията производните съществителни имена в българския език с наставка *-ик* се разглеждат чрез предикатно-аргументната теория. Приема се, че семантичната им структура, подобно на семантичната структура на изречението, представлява понятийна, предикатно-аргументна структура.

Избран е формантът *-ик*, защото той присъства в значително количество съществителни в българския книжовен език – над 700. Наставката *-ик* е общославянска, възникнала е „от приименната употреба на праславянския суфикс *-ikъ*“ (Radeva 2007: 51). С нея са образувани много думи, наследени от старобългарския, които активно се употребяват и в съвременния български език, напр. *закрилник*, *ученик*, *съветник*. Макар и рядко, с нея се образуват нови думи, напр. *анорексик*, *работохолик*.

Избрана е словообразователната категория Агенс, тъй като в нея попадат най-много деривати с наставка *-ик*.

1. ПРЕДИКАТНО-АРГУМЕНТНАТА ТЕОРИЯ И ИДЕЯТА ЗА ИЗОМОРФИЗМА МЕЖДУ ИЗРЕЧЕНИЕТО И ПРОИЗВОДНАТА ДУМА

Моделът, който използваме при анализа на производните съществителни с наставка *-ик*, се основава на предикатно-аргументната теория. Опираме се на начина, по който тя е приложена в четири изследвания. Две от тях са томът на полската академична граматика, посветен на синтаксиса (Gramatyka 1984a), и томът на същата граматика, посветен на морфологията (Gramatyka 1999¹), като в последния предикатно-аргументната теория е използвана отчасти (не напълно) в областта на словообразуването. Друг научен труд, на който се опираме, е петият том на „Българско-полската съпоставителна граматика“ (БПСГ) от

¹ Gramatyka 1999 е всъщност преработено издание на втория том на оригиналната полска академична граматика от 1984 г., посветен на морфологията (Gramatyka 1984b), като основната концепция и структурата са същите.

1992 г. с автор Малгожата Коритковска (Korytkowska 2011)², в който използваният от нас модел е развит и приложен и върху български материал в областта на синтаксиса. Четвъртото изследване, на което се основава нашият анализ, е деветият том на БПСГ от 2009 г. с автор Вяра Малджиева (Maldjieva 2009), в който е осъществено последователното прилагане на този модел в областта на словообразуването.

Чрез подхода, използван в тези четири изследвания и в настоящата студия, структурата на езиковите единици, които се делят на по-малки значещи единици, се разглежда като предикатно-аргументна структура. На по-малки значещи единици се делят както изречението (чиято структура се изследва в тома за синтаксиса на полската академична граматика и 5-ия том на БПСГ), така и производната дума (чиято структура се анализира в тома за морфологията на полската академична граматика и 9-ия том на БПСГ). В полската академична морфология и в 5-ия и 9-ия том на БПСГ се използва и теорията за т.нар. семантични роли (семантични падежи), имплицирани от предиката.

Ще направим кратко пояснение относно теорията за предикатно-аргументните структури и теорията за семантичните роли.

Чрез изреченията предаваме определени ситуации. Ситуациите съдържат предмети (същности) и техни свойства или предмети (същности) и отношения между тях. В логиката за предметите се използва терминът *аргумент* (Gramatyka 1984a: 20), а признаците, които им се приписват, и отношенията между тях, които се изразяват, се означават с термина *предикат* (Gramatyka 1984a: 21). Предикатите отварят позиции за аргументи, т.е. имплицират аргументи. Структурите, възникнали вследствие на свързване на предикатите с имплицираните от тях аргументи, се наричат предикатно-аргументни структури (Gramatyka 1984a: 22).

Аргументите могат да бъдат предметни или предикативни, като предикативните аргументи представляват други предикатно-аргументни структури.

Предикатите, които не имплицират предикативни аргументи (тоест отварят позиции само за предметни аргументи), са предикати от I ред. Напр. *Дървото* (предметен аргумент) *е ниско* (предикат от първи ред); *Котката* (предметен аргумент) *мяучи* (предикат от първи ред).

Предикатите, имплициращи предикативни аргументи, са от II ред. Например предикатът 'закрилям' отваря позиция за предикативен аргумент, тъй като закрилата предполага предотвратяване на някаква ситуация, състои се в действия или свойства на нещо или някого, които водят до това, че да не се случи нещо. Срв.: 'някой закриля някого/нещо от някого/нещо', тоест 'някой прави така, че да не се случи нещо; някой прави така, че някой/нещо да не направи нещо на някого/нещо'.

² Преведена на български от Диана Благоева през 2011 г.

Предикатът, който имплицира предикативния аргумент, се нарича ядрен предикат, а предикатът, конституиращ предикатно-аргументната структура, която представлява предикативния аргумент, се нарича вътрешен предикат (Gramatyka 1984a: 69 – 70, 76), тъй като цялата предикатно-аргументна структура е вътрешна структура по отношение на ядрения предикат. Например при съществителното *калник* предикатно-аргументната структура е 'нещо прави така, че / предизвиква това, че калта не пръска в определени посоки'. В нея ядреният предикат е 'прави/предизвиква', а вътрешният – 'пръска' (вж. и Zheleva 2021: 68).

Трябва да се има предвид, че предикатните изрази като *правя пакости* и *пакостя* изразяват един и същ предикат. Срв. напр. и *вярвам (в някого/нещо)* и *имам вяра (в някого/нещо)*; *доставям* и *извършвам доставки*; *имам, притежавам, имам собственост* и *собственик съм*. Напр. предикатът, изразяващ притежание, който отваря две аргументни позиции – за този, който е притежател, и за това, което е притежавано, конституира семантични структури от типа $P(x, y)$ ³, които формално могат да изглеждат например така: *Иван (x) има (P) къща (y) = Къщата (y) е собственост (P) на Иван (x) = Иван (x) е собственикът (P) на къщата (y)*. (Вж. напр. Korytkowska 2011: 25 – 26, 134; Gramatyka 1984a: 51.)

В теорията за т.нар. семантични роли (първоначално основно изложена във Fillmore, Ch. The Case for Case. – In: *Universals in Linguistics Theory*. New York, 1968, pp. 1 – 88), формулирана от един от последователите на трансформационно-генеративната граматика Чарлз Филмор, се приема, че „елементите на изречението се свързват помежду си чрез предиката“, а „техният брой и функциите (ролите), които изпълняват в изречението, са такива, каквито предикатът предполага (имплицира)“ (Dolinski 2019a: 87). Инвентарът на семантичните роли не е точно установен (пак там, с. 87) и различните автори могат да се различават във вижданията си за тях. Срв. напр. Penchev 1993, Koeva 1998, Leseva 2012. В настоящото изследване използваме инвентара от семантични роли от 9-ия том на „Българско-полската съпоставителна граматика“ (Maldjieva 2009).

Съдържанието на понятията, които изпълняват функция на аргументи, както и типът на връзката им с предиката (типът аргументна позиция) зависят от селективните признаци (семантичните изисквания) на предиката (Maldjieva 2009: 27). Така например позиция за аргумент от типа Агенс бива отваряна от предикати за действие; позиция за аргумент от типа Експериенцер бива отваряна от предикати за състояние, отнасящо се до менталната, емоционалната или интелектуалната сфера, както и до сетивните възприятия; и под.

³ С P означаваме предиката, а с x, y – аргументите.

На Станислав Каролак, на когото принадлежи основният понятиен и терминологичен апарат от полската академична граматика, принадлежи и идеята за „последователно семантичен и изоморфен подход в словообразователните изследвания“ (Maldjieva 2009: 9), залегнала в основата на 9-ия том на „Българско-полската съпоставителна граматика“ (БПСГ) и на настоящата студия. Новостта на модела, използван в 9-ия том на БПСГ и студията, е свързана най-вече с приемането на два основни постулата: „1. изоморфизъм на структурите – както на семантичните, така и на синтактичните – на сложните езикови единици, или на изречението и на словообразователно производната лексема“, тоест – че по едни и същи правила се съчетават както лексемите в изречението, така и основата и формантът в производната дума; „2. посока на описанието от съдържанието към формата“ (Maldjieva 2009: 9, 18; Maldzhieva 2006: 200). Семантичната структура на производната дума, подобно на тази на изречението, се разглежда като понятийна структура – предикатно-аргументна.

Анализът на производните думи в 9-ия том на БПСГ е задълбочен и тъй като се приема, че производната дума подобно на изречението отразява определена ситуация и участниците в нея, то анализът на всеки дериват е насочен към изследването на цялата ситуация с всички участници в нея.

Подходът, при който в словообразуването се използва теорията за предикатно-аргументните структури и теорията за семантичните роли, освен в 9-ия том на БПСГ е прилаган и в други отделни изследвания, например в дисертацията на Игнаций Долински на тема „Българските названия на средства за действие (в съпоставка с полските)“, защитена през 1998 г. (Dolinski 2019a; Dolinski 2019b). През 2020 г. този подход е приложен от авторски колектив, ръководен от Вяра Малджиева при изследване на словообразуването в балканските езици (Maldjieva et al. 2020).

В 9-ия том на БПСГ за пръв път всички производни думи в българския език се разглеждат чрез последователно прилагане на предикатно-аргументната теория. Класификацията на дериватите и установяването на словообразователните категории се извършва въз основа на типовете предикати и аргументи, изразявани от форманта.

Производните съществителни с наставка *-ик* попадат във всички аргументни словообразователни категории и в 5 от 15-те предикатни словообразователни категории, формулирани в 9-ия том на БПСГ. В настоящото изследване ще разгледаме само тези производни съществителни с наставка *-ик*, които спадат към аргументната словообразователна категория Агенс.

2. СЕМАНТИЧНИ И ФОРМАЛНИ ОСОБЕНОСТИ НА ПРОИЗВОДНИТЕ ДУМИ

2.1. Лексикално и словообразователно значение. Словообразователна парафраза

Приемаме подобно на Вяра Малджиева, че лексикалното значение е „глобалното значение на лексикалната единица като семантично неделима редица от знакове с референциална стойност“ (Maldzhieva 2006: 199). То се описва чрез лексикалната дефиниция, обхващаща всички допустими употреби (и само тях) на дефинираната дума (Maldzhieva 2006: 199; Maldjieva 2009: 30).

Както изтъква В. Малджиева, „словообразователното значение не е непременно свързано с референцията на лексикалната единица, не препраща към извънезиковата действителност“ (Maldjieva 2009: 32). То се описва чрез „словообразователна дефиниция, която има формата на (словообразователна) парафраза и съответно на аналитичен израз, експлициращ всички съставлящи на семантичната морфемна структура и отношенията между тях“ (Maldjieva 2009: 25). В словообразователната парафраза задължително присъства произвеждащата дума (Gramatyka 1999: 371; Maldjieva 2009: 25, 38). И тук, както при парафразата на изреченската структура, парафразите имат характер на декомпозиционен анализ (Maldjieva 2009: 39; срв. и Korytkowska 2011: 26).

Правилността на парафразата се проверява чрез хипотези за съставлящите на семантичната структура на производната дума, които се довеждат до противоречие, например *Това е гофретник, но в него няма гофрети* и **Това е гофретник, но не е предназначен за правене на гофрети* (срв. Maldjieva 2009: 40).

2.2. Установяване на произвеждащата дума

В изследванията се посочва, че има случаи, в които производната дума е формално и семантично обусловена от няколко думи (Slovoobrazovatelnen rechnik 1999: 9; Gramatyka 1999: 385 – 387). Установяването на произвеждащата дума се извършва чрез построяване на словообразователна парафраза и тъй като производната дума може да се парафразираща по различни начини, могат да се установяват различни произвеждащи думи за един и същ дериват (Gramatyka 1999: 386). „Например съществителното *защитник* е в мотивационна връзка със *защита* и *защитя*“ (Radeva 2007: 51).

В тома на полската академична граматика, посветен на синтаксиса, се приема, че глаголет *skarpić* (*алчен съм*), прилагателното *skarp* (*алчен*) и съществителното *skarpięc* (*скъперник*) изразяват едно и също предикативно съдържание (Gramatyka 1984a: 50 – 51). По същия начин едно и също предикативно съдържание се

изразява чрез формално различните изречения *Петър е недоверчив* и *Петър не се доверява*; *Петър е боязлив* и *Петър се бои* (Gramatyka 1984a: 52). И ние приемаме, че глаголт *греша*, прилагателното *грешен* и съществителното *грешник* изразяват едно и също предикативно съдържание. Тоест формално различните *греша*, *грешен съм*, *грешник съм* семантично са еднакви, предикатно-аргументната структура при тях е една и съща: 'някой (Агенс) прави нещо'. Конституиращият я предикат е от първи ред, тоест имплицира само предметни аргументи (по-точно, един предметен аргумент – Агенс). Използваните дефиниции като 'някой прави нещо' са най-обща, тоест например при *грешен съм* по-скоро няма действие, а състояние, но заради връзката с предиката 'греша, извършвам грях' аргументът се приема за Агенс.

Такова схващане е в съответствие с това, че в настоящия текст подходът при анализа на езиковия материал е в посока от съдържание към форма. По този начин за анализа не е решаващо от каква част на речта е производно конкретното съществително на *-ик*: например дали *досадник* е този, който досажда (тоест образувано е от *досади*⁴), или е този, който е досаден (тоест образувано е от *досаден*). Въпреки формалната разлика случаят е един и същ на семантично равнище, предикатно-аргументната структура е еднаква, конституирана е от предикат за действие, имплициращ аргумента Агенс. Формално различните *Някой е досадник*, *Някой досажда*, *Някой е досаден* са семантично еднакви, означават, че някой извършва някакво действие. На формално равнище броят на изразените аргументи е различен – срв. *Някой досажда на някого*, но не и **Някой е досадник на някого*. На семантично равнище обаче предикатно-аргументната структура е еднаква, ситуацията е предизвикване на досада у някого от някого.

2.3. Формална характеристика на производните думи

По отношение на формалната структура на производната дума приемаме, че тя се състои от словообразователна основа и словообразователен формант. Основата е общата част на произвеждащата и производната дума, а формантът е тази част от производната дума, която я отличава от произвеждащата дума (срв. и Maldjieva 2009: 15; Radeva 2007: 40, 65).

⁴ В словообразователния анализ посочваме глаголите във формата им за 3 л. ед. ч. сег. вр., както е в други представителни словообразователни изследвания на българския език като „Словообразователен речник на съвременния български книжовен език“ от 1999 г. и „В света на думите. Структура и значение на производните думи“ на Василка Радева от 2007 г.

При определянето на основната репрезентация и вариантите на форманта *-ик* приемаме мнението на В. Малджиева, че „от гледна точка на икономичността на описанието изглежда подходящо (...) да се приеме, че основна е най-късата репрезентация. Останалите репрезентации на словообразователната морфема – форманта, представляват негови варианти (Maldjieva 2009: 93; Maldzhieva 2017: 200). Също и в академичната граматика на българския език (Gramatika 1983: 51, 52) *-ник* се разглежда като разширен вариант на *-ик*. Наставката *-ник* е възникнала от праславянската наставка *-ikъ* (Radeva 2007: 51). Така напр. и *-лник* в думи като *будилник* разглеждаме като вариант на *-ик*.

Като вариант на наставката *-ик* разглеждаме и *-чик*, която е зета от руски и отговаря на руските наставки *-чик* и *-щик* (Istoriya na novobalgarskiya knizhoven ezik 1989: 472). Срв. напр. *доставчик*, *регулировчик*.

Чуждите думи се разглеждат като производни тогава, когато „техният словообразователен строеж се обяснява със законите на българския език“ (Slovoobrazovatelnen rechnik 1999: 6; срв. и Maldjieva 2009: 87). За да се разглеждат като производни в българския език, значението им трябва да може да се мотивира от употребявани в българския думи, например *история* – *историк*, *химия* – *химик* (срв. и Radeva 2007: 106).

Приемаме като Вяра Малджиева в 9-ия том на БПСГ (Maldjieva 2009: 92), която на свой ред следва схващането на Марек Вишневски (Wiśniewski, M. *Dystrybucyjne właściwości odprzymiotnikowych nazw cech we współczesnej polszczyźnie*. Toruń, 2005), че основа за деривация може да бъде всяка от словоформите на лексемата.

Извършваме делението на основа и формант според няколко основни принципа:

а) за да се приеме за производна и съответно за делима на основа и формант в съвременния език, думата трябва да бъде изводима семантично и формално от друга съществуваща в съвременния език дума (напр. съществителното *настойник* не може да се приеме за производно в съвременния език, защото не може да се изведе от съществуваща в съвременния език дума; значението на *настоявам* ‘полагам грижи за някого или нещо; грижа се’ е остаряло и диалектно) (срв. Maldjieva 2009: 86; Slovoobrazovatelnen rechnik 1999: 7);

б) производната дума трябва да е не само формално, но и семантично изводима от произвеждащата (напр. *хилядник* не е от *хиляден*, а от *хиляда*, тъй като означава ‘началник на хиляда души във войска, чета и под.’; тоест не е *хиляден* – *хилядн-ик*, а е *хиляд-а* – *хиляд-ник*);

в) когато даден сегмент, намиращ се на границата между основата и форманта, се среща в две и повече производни съществителни с наставка *-ик*, го смятаме за част от наставката и съответно обособяваме отделен неин вариант

(напр. *черк-ува се – черк-ов-ник, сват-оса – сват-ов-ник* – тъй като *-ов-* се повтаря в повече от един дериват на *-ик*, смятаме, че е част от форманта и че е налице вариант на форманта: *-овник*);

г) когато даден сегмент, намиращ се на границата между основата и форманта, се среща само в едно производно съществително на *-ик*, приемаме, че е налице така нареченият конектив, който не е част нито от основата, нито от форманта и е вид количествено редуване – нарастване на основата (срв. Radeva 2007: 70) (напр. *присмех – присмех-у-лник – -у-* не се среща в друг дериват на *-ик*, затова го смятаме за конектив – сегмент, който не е част нито от основата, нито от форманта).

Изследването си служи с аналитичния метод. Материалът, който се състои от производните съществителни имена в съвременния български книжовен език, образувани с наставка *-ик*, ексцерпирани от „Обратния речник на българския език“ от 2011 г. (Obraten rechnik 2011), е анализиран на няколко етапа:

1. Определя се коя е произвеждащата дума.
2. Определя се формалната структура на дериватите: основа, формант.
3. Въз основа на семантичното отношение между производната и произвеждащата дума се анализира семантичната (предикатно-аргументната) структура на дериватите и се определя какви понятия от семантичната им структура (предикати, аргументи) са изразени от основата и форманта.
4. Въз основа на предходната стъпка се определя към коя словообразователна категория принадлежи дериватът. В настоящото изследване са анализирани само производните съществителни, при които наставката *-ик* е изразител на аргумента Агенс.

Анализираният материал се състои само от книжовни думи. Не се разглеждат некнижовни думи и значения, включително и книжовни думи, които са производни от диалектни думи, тъй като те са непроизводни в книжовния език. Основанието е, че книжовният език е самостоятелна система, в която след конституирането на диалектната основа чрез кодификацията започват собствени развойни процеси, които не са свойствени на диалектите (вж. Stancheva 2021).

3. АРГУМЕНТНАТА СЛОВООБРАЗОВАТЕЛНА КАТЕГОРИЯ АГЕНС

Следвайки постановките на 9-ия том на „Българско-полската съпоставителна граматика“ (Maldjieva 2009), схващаме *словообразователната категория* като включваща производни думи, при които формантът изразява понятие с една и съща функция в семантичната им структура. Тъй като приемаме, че основата и формантът на производните думи са изразители на

понятия от предикатно-аргументни структури, извършваме семантичната класификация на производните съществителни с наставка *-ик* и определяме словообразователните категории, към които те принадлежат, въз основа на типовете предикати и аргументи, изразявани от форманта.

Към словообразователната категория Агенс спадат съществителни, при които формантът изразява аргумента Агенс. Позиция за този тип аргумент отварят предикати, означаващи действие, дейност.

За дефинирането на аргументните словообразователни категории се опираме изцяло на представянето им у Вяра Малджиева в 9-ия том на БПСГ (Maldjieva 2009: 44 – 49, 64) и отчасти у Малгожата Коритковска в 5-ия том на БПСГ (Korytkowska 2011).

За разлика от синтактичното описание при М. Коритковска, според което „аргументите със стойност Ag по принцип са маркирани с признака [+Anim]“ (Korytkowska 2011: 135), тоест с признака ’одушевеност’, ние приемаме подобно на словообразователното описание при В. Малджиева (Maldjieva 2009: 44 – 45), че агентивни аргументи могат да бъдат не само понятия за живи същества.

Към класа предикати, които отварят място за аргументната позиция Агенс, спадат и предикати за действия като говорене, мислене и „действия, насочени към получаване на сетивни възприятия“ (Korytkowska 2011: 134), например: ’х (Ag) говори / мисли / слуша / гледа’. Агентивен аргумент имплицират и предикати, които „означават най-често т.нар. „речеви актове“, например: ’х (Ag) обещава / заклева се / извинява се / прощава’ (Korytkowska 2011: 135).

Аргументът Агенс е изразен от форманта напр. при *закрилник* ’този, който закриля / дава закрила’, *съветник*₁ ’този, който съветва’⁵, *историк* ’този, който действа в областта на историята’, *калник* ’това, което защитава от кал’.

3.1. Проблемни случаи при разграничаването на Агенс и Експериенцер

За някои производни думи е проблематично да се определи дали принадлежат към словообразователната категория Агенс, или към словообразователната категория Експериенцер.

При съществителните в словообразователната категория Експериенцер формантът изразява аргумента Експериенцер. Позиция за такъв аргумент отварят предикати, означаващи състояние, отнасящо се до мисловната или емо-

⁵ В омонимната лексема *съветник*₂, ’член на съвет’ формантът е изразител на друг аргумент – Част.

ционалната сфера или до сетивните възприятия. Такива предикати конституират предикатно-аргументни структури от типа 'х (Exp) вижда / чува / чувства / изповядва / има склонност / има нагласа P''.

Срв. напр. *неблагодарник* 'този, който е неблагодарен', *безумник* 'този, който е безумен', *съчувственик* 'този, който съчувства / изпитва съчувствие'.

В литературата многократно е обсъждан въпросът за трудностите, съпътстващи разграничението на аргументните роли Агенс и Експериенцер (вж. Van Valin, LaPolla 1997; Dzhonova 2003; Slavcheva 2012; Stamenov 2021).

И макар, както посочва Милена Славчева (Slavcheva 2012), утвърдената представа за тази роля да е „субект, при който има вътрешни състояния и преживявания, свързани с ментална дейност, възприятия, емоции, физическо състояние“ – „същевременно обаче от когнитивна гледна точка е трудно да се определи до каква степен субектът е активен или пасивен“.

Ще добавим, че в случая с разглежданите от нас производни съществителни затрудненията са породени от това, че при тези деривати предикатът означава или склонност към действие, или действие, което е израз на мисли, чувства. При производните съществителни на *-ик* има немалко такива гранични случаи (вж. и Zheleva 2020).

Склонност към действие могат да означават например *измамник*, *клеветник*, *нахалник*, *прахосник*, *пакостник*. Те означават, от една страна, предразположение, склонност, нагласа, а тези състояния се отнасят до умствената и емоционалната сфера; от друга страна, тези производни съществителни са свързани с действие, тъй като склонността се проявява в поведението (действие). Например едва ли може да бъде наречен измамник някой, който не е вършил измами. Затова приемаме, че при тези производни съществителни водещо е действието, и ги отнасяме към категорията Агенс.

Действие, което е израз на чувства, мисли, означават деривати като *покаяник*, *присмехулник*, *хулник*. Според 5-ия том на БПСГ *театралника*, *въздържам се*, *дръзвам*, *посмявам*, *съгласявам се* отварят позиции за аргумент Агенс (Korytkowska 2011: 138, 140). Приемаме, че подобните по семантика на тях *покайвам се*, *присмивам се*, *хуля* имплицират аргумент Агенс, а не Експериенцер. Тези, които се покаяват или са се покаяли, които се присмиват, които хулят, изразяват по някакъв начин мисли и чувства, но ги изразяват именно чрез действията си.

За трудностите при категоризирането на дериватите, означаващи склонност към действие, пише и В. Радева (вж. напр. Radeva 2007: 122). Показателно за сложността на този въпрос е и различното категоризиране на този тип деривати при отделните автори. Например В. Радева определя *палавник* като носител на признак (Radeva 2007: 125), докато В. Малджиева в 9-ия том на БПСГ го отнася към категорията Агенс (Maldjieva 2009: 109). Обратното, В.

Радева причислява *изнудвач*, *използвач* към агентивните съществителни (Ra-deva 2007: 90), а В. Малджиева – към категорията Експериенцер (Maldjieva 2009: 110).

И в словообразователното изследване на балканските езици от 2020 г. в категорията Експериенцер има немало деривати, които са на границата между двете категории, напр. *преструван*, *подигравач*, *одумвач*, *лъжец*, *самохвалец*, *трезвеник*, *клеветник*, *насилник*, *нахалник*, *подражател*, *назидател*, *смутител* (Maldjieva et al. 2020: 122 – 125).

За всички подобни случаи приемаме, че действието е основното в семантиката, и затова разглеждаме дериватите от този тип в категорията Агенс.

3.2. Словообразователната категория Агенс при съществителните с наставка *-ик* в българския

Към тази категория отнасяме дериватите, при които аргументът Агенс е изразен от форманта *-ик*. Предикатите, имплициращи аргумент Агенс, са за каузация, действие, дейност. Те конституират предикатно-аргументни структури, които имат общия вид 'x (Ag) действа / прави нещо / е причина да стане нещо'.

Дериватите в тази словообразователна категория могат да се разпределят в две големи групи според критерия изразен ли е формално предикатът от основата. Въз основа на това различаваме: а) деривати с предикат, изразен от основата (напр. *замест-ник* 'този, който **замества**'); б) деривати, при които предикатът (ядрен или вътрешен) не е изразен от основата на производната дума (напр. *водопровод-чик* 'този, който **прави нещо** с водопровод' – ядреният предикат 'прави' не е изразен; *калник* 'това, което **предизвиква** това, че калта **не се намира** някъде (**не пръска** в определени посоки)' – и ядреният предикат 'предизвиква', и вътрешният предикат 'не се намира (не пръска)' не са изразени). По-нататък ще представим двете групи деривати на *-ик* при словообразователната категория Агенс в българския език.

Деривати с изразен предикат

В словообразователната категория Агенс най-много са дериватите с изразен формално предикат – те са над 100.

Произвеждащата дума при дериватите на *-ик* в тази група може да е както глагол, така и съществително или прилагателно име.

Аргумент Агенс	Предикатът 'действия, прави'
-ник	настав-
-ник	работ-
-ник	скит-
-ник	помощ-
-ик	сплетн-
-ник	фокус-
-ик	виновн-
-ик	праведн-
-ик	сладкодумн-

Таблица 1. Примери за деривати с изразен предикат

Някои от тези съществителни може да бъдат разглеждани като производни от повече от една дума. Например като производни от глагол и съществително могат да се разглеждат *закрилник* – от *закриля* и *закрила*, *доставчик* – от *достави* и *извършва доставки*.

По отношение на определянето на произвеждащата дума в случаи като *закрилник* – дали е от *закриля*, или от *закрила*, *виновник* – дали е от *виновен*, или от *вина*, ще припомним, че както беше пояснено по-горе (вж. 2.2), от гледна точка на семантичния анализ в рамките на предикатно-аргументната теория няма семантична разлика между формално различните *закриля* и *дава криля*; *виновен е* и *има вина*.

Сред съществителните на *-ик* с изразен предикат в разглежданата словообразователна категория Агенс обаче има деривати, които са гранични между категориите Агенс и Експериенцер. Такива са например *хулник*, *злоезичник*, *развратник*. От една страна, може да се приеме, че водещото при тях е действието, и по тази причина да бъдат причислени към категорията Агенс. От друга страна, могат да се разглеждат като означаващи лице, носител на определена склонност, нагласа, и следователно да бъдат отнесени към категорията Експериенцер. Както вече беше изяснено по-горе (вж. 3.1), при подобни гранични случаи приемаме, че водещо е деятелното отношение, и разглеждаме такива съществителни в рамките на словообразователната категория Агенс (вж. и Zheleva 2020).

По-долу са изредени всички съществителни с наставка *-ик*, при които формантът изразява аргумента Агенс, а основата е изразител на единствения предикат в семантичната им структура (тоест няма неизразен формално предикат). Представени са словообразователните им парафрази.

- аналитик – този, който анализира
- бездарник – този, който е бездарен
- безнравственик – този, който е безнравствен
- безобразник – този, който върши безобразия
- безсрамник – този, който е безсрамен
- безчестник – този, който е безчестен
- блудник – този, който блудства
- богоугодник – този, който е богоугоден
- богохулник – този, който богохулства
- бозайник – това, което бозае
- бродник – този, който броди
- будилник – това, което буди
- виновник – този, който е виновен
- властник – този, който властва
- вълшебник – този, който прави вълшебства
- галеник – този, който е гален (т.е. глезен, което се проявява и в делата му)
- годеник – този, който се годява
- гостоприемник₁ (гостоприемен човек) – този, който е гостоприемен⁶
- грешник – този, който греши
- двуличник – този, който е двуличен
- диагностик – този, който поставя диагнози
- докладчик – този, който изнася доклад
- доносник – този, който прави доноси
- досадник – този, който досажда
- доставчик₁ (лице) – този, който доставя
- доставчик₂ (нелице, фирма, организация) – това, което доставя
- еkleктик – този, който проявява еkleктизъм (в действията си)
- ексцентрик – този, който е ексцентричен
- заварчик – този, който заварява
- задочник – този, който извършва задочна дейност
- закрилник – този, който закриля
- закупчик – този, който закупува
- заместник – този, който замества
- заселник – този, който се заселва / се е заселил

⁶ Омонима *гостоприемник*₂ 'жив организъм (растение, човек или животно), върху и за сметка на който се развива някакъв паразит' смятаме за произведен, тъй като не може да се свърже по смисъл с *гостоприемен*, нито с *гост*.

- застъпник – този, който се застъпва / се е застъпил / ще се застъпи / ...
- защитник – този, който защитава / ще защити / е защитил / ...
- злоезичник – този, който е злоезичен
- издайник – този, който издава (нещо, предава някого)
- изедник – този, който изяжда (причинява нещастие, голямо зло; съсипва, унищожава) някого или нещо
- измамник – този, който измамва / е измамил / ще измами / ...
- изменник – този, който изменя / ще измени / е изменил / ...
- изселник – този, който се изселва / се е изселил
- клеветник – този, който клевети
- къщовник – този, който е къщовен
- мазник – този, който се мазни
- маховик – това, което извършва махове (махово колело)
- мизерник – този, който върши мизерии
- молитвеник₁ (лице) – този, който казва молитви (моли се на Бога, застъпва се пред Бога за някого)⁷
- мръсник – този, който е мръсен (безсрамен, безнравствен)
- надзорник – този, който осъществява надзор
- надомник – този, който извършва надомна работа
- насилник – този, който върши насилия
- наставник – този, който наставлява
- настройчик – този, който настройва (работник, който настройва машини, уреди или апарати)
- натрапник – този, който се натрапва
- нахалник – този, който е нахален
- негодник – този, който е негоден (недостоеен, подъл, лош)
- некадърник – този, който е некадърен
- немирник – този, който е немирен
- непослушник – този, който е непослушен
- несправедник – този, който е несправеден
- нескопосник – този, който е нескопосен
- нехайник – този, който е нехаен
- нормировчик – този, който нормира (специалист по нормиране)
- обирник – този, който върши обири
- одумник – този, който одумва

⁷ *Молитвеник*₂ (нелице) – място, където са записани текстовете на молитви (книга), отнасяме към предикатната словообразователна категория Място.

- омайник – този, който омайва
- отговорник – този, който носи отговорност (за някого или нещо)
- отличник – този, който извършва отлична дейност
- отцепник – този, който се отцепва (отделя се от някаква общност)
- отчетник – този, който извършва отчет
- пакостник – този, който пакости
- палавник – този, който е палав
- побойник – този, който нанася побой
- поборник – този, който се бори
- подвижник – този, който се подвизава
- поддръжник – този, който поддържа (някого или нещо; привърженик)
- подкупник – този, който е подкупен
- подписник – този, който се е подписал (абонира се е)
- покаяник – този, който принася покаяние
- поклонник – този, който се покланя (отива на поклонение)
- покръстеник – този, който се покръства / се е покръстил
- помощник – този, който оказва помощ
- поразник – този, който върши поразии
- поселник – този, който се поселва / се е поселил (някъде)
- послушник – този, който изпълнява послушание (в манастир)
- постник – този, който пости
- потисник – този, който потиска (някого; деспот, тиранин)
- праведник – този, който е праведен
- прахосник – този, който прахосва
- преселник – този, който се преселва / се е преселил (някъде)
- престъпник – този, който върши престъпления
- приемник₂ (предмет) – това, което приема (устройство, което служи за приемане и преобразуване на излъчени радиовълни, електромагнитни вълни, сигнали и под.)⁸
- приемчик – този, който приема (доставена стока)
- прислужник – този, който прислужва (този, който е нает да върши домакинската или друга работа; слуга)
- присмехулник – този, който взема на присмех някого или нещо
- продажник – този, който е продажен
- проповедник – този, който проповядва

⁸ Омонима *приемник*₁ (лице) отнасяме към друга аргументна словообразователна категория – Бенефициент.

- пътешественик – този, който пътешества
- пътник – този, който пътува
- работник – този, който работи
- развратник – този, който се е отдал на разврат / живее в разврат
- разплодник₁ (животно, което се използва за разплод) – този, който осъществява разплод⁹
- разсипник – този, който разсипва (прахосва нещо, обикн. пари, материални средства)
- ранобудник – този, който е ранобуден
- регулировчик – този, който регулира (пътен полицай, който регулира движението на превозни средства и пешеходци в населено място)
- сватовник – този, който сватосва
- своеволник – този, който е своеволен
- сговорник – този, който се сговаря (уговаря се с родителите на жена да се омъжи за нея)
- скитник – този, който скита
- сладкодумник – този, който е сладкодумен
- смешник – този, който е смешен
- спестовник – този, който спестява (пести, икономисва)
- сплетник – този, който прави сплетни
- странник – този, който странства
- стръвник – този, който е стръвен (жаден за кръв, хищен; алчен, ненаситен)
- съветник₁ – този, който дава съвет¹⁰
- съдник – този, който съди
- съсипник – този, който съсипва (някого; изедник)
- съучастник – този, който съучаства
- труженик – този, който се труди
- угодник₁ – този, който е угодлив
- угодник₂ (Божи угодник) – този, който угажда (на Бога)
- ударник₁ (през социализма – който има високи постижения в изпълнение на планове, задачи и норми) – този, който е ударен
- ударник₂ (част от огнестрелно оръжие) – това, което осъществява удар

⁹ Омонимът *разплодник*₂ (място) – място, където се извършва разплод на нещо (стопанство, ферма, където се разплождат, развъждат животни), принадлежи към предикатната словообразователна категория Място.

¹⁰ Както отбелязахме по-горе, омонима *съветник*₂ 'член на съвет' причисляваме към аргументната словообразователна категория Част.

- управник – този, който управлява
- уредник – този, който урежда (ръководи, организира нещо)
- устатник – този, който е устат
- участник – този, който участва
- фокусник – този, който прави фокуси
- халосник – този, който е халосан (смахнат; и в преносен смисъл)
- хищник₁ (животно) – този, който е хищен
- хищник₂ (човек) – този, който е хищен
- хладилник – това, което хлади (уред, в който се поддържа ниска температура)
- хулник – този, който хули
- черковник – този, който се черкува
- шлифовчик – този, който шлифова

Деривати с неизразен предикат

При производните съществителни с наставка *-ик* от словообразователната категория Агенс, в чиято формална словообразователна структура има неизразен предикат, този предикат може да бъде както от първи ред (тоест да не имплицира предикативен аргумент, а само предметни аргументи), така и от втори ред (тоест да имплицира освен предметни аргументи и предикативен аргумент).

Деривати с неизразен предикат от първи ред

Семантична структура $Ag_x - Pat_y: 'x$ (Агенс) действа върху / прави нещо с / променя у (Пациенс)'

Съществителните на *-ик* с тази семантична структура са по-малко от 10. При всички тях предикатът няма свой изразител в морфемната структура на производната дума. Аргументът Агенс е изразяван от форманта, а аргументът Пациенс – от основата. Срв. напр. *водопроводчик* 'този, който прави нещо с водопровод', *соколник* 'този, който прави нещо със соколи', *такелажник* 'този, който прави нещо с такелаж'.

Аргумент Агенс	Предикатът 'прави'	Аргумент Пациенс
<i>-чик</i>	Няма формален изразител	<i>водопровод-</i>
<i>-ник</i>	Няма формален изразител	<i>сокол-</i>
<i>-ник</i>	Няма формален изразител	<i>такелаж-</i>

Таблица 2. Примери за деривати със семантична структура $Ag_x - Pat_y: 'x$ (Агенс) действа върху / прави нещо с / променя у (Пациенс)'

По-долу са изредени всички съществителни на *-ик* от анализирания материал, които имат такава предикатно-аргументна структура.

- водопроводчик – този, който прави нещо с водопровод (специалист по монтиране и поддържане на водопроводни инсталации)
- газовик – този, който прави нещо с газ (специалист по газова техника)
- десетник – този, който прави нещо с десет души (ръководител на организационна или работна група от десет души или десет семейства; началник на войскова единица от десет души)
- кадровик – този, който прави нещо с кадри (служител, който се занимава с кадрите (назначение, предназначение, уволнение и др.) в учреждение или предприятие)
- металик – този, който прави нещо с метал (работник в металообработващо предприятие)
- общественик – този, който действа върху / прави нещо с / променя обществото (обществен деец)
- соколник – този, който прави нещо със соколи (обучава ловни соколи и се грижи за тях; ловец с обучен сокол)
- стотник – този, който прави нещо със сто души (началник на сто души във войска)
- такелажник – този, който прави нещо с такелаж (работник, който се занимава с такелаж (уредба от приспособления за вдигане и пренасяне на тежести; съвкупност от мачтови корабни въжета заедно с уредите за боравене с тях)
- трикотажник – този, който прави нещо с трикотаж (работник в трикотажната промишленост)
- хилядник – този, който прави нещо с хиляда души (началник на хиляда души във войска)

Семантична структура $Ag_x - Res_y : 'x$ (Агенс) предизвиква / е причина за възникването на y (Резултат)'

Такава структура имат няколко съществителни с наставка *-ик*. Предикатът няма свой формален изразител, аргументът Резултат е изразен от основата, а аргументът Агенс – от форманта.

Аргумент Агенс	Предикатът 'предизвиква / е причина за възникването'	Аргумент Резултат
-ник	Няма формален изразител	оръж-ей-
-ник	Няма формален изразител	допис-
-овик	Няма формален изразител	план-

Таблица 3. Примери за деривати със семантична структура $Ag_x - Res_y: 'x$ (Агенс) предизвиква / е причина за възникването на y (Резултат)'

- дописник – този, който предизвиква възникването на дописки (сътрудник на вестник или списание, който изпраща дописки)
- оръжейник – този, който предизвиква възникването на (произвежда) оръжия
- плановик – този, който предизвиква възникването на планове (у нас в периода 1944 – 1989 г. – служител, който съставя плановете за работа на предприятие, учреждение и под.)
- прозаик – този, който предизвиква възникването на (пише) проза
- сатирик – този, който предизвиква възникването на (пише) сатира
- чертожник – този, който предизвиква възникването на (прави) чертежи

Деривати с неизразен предикат от втори ред

Семантична структура $Ag_x - P' (Ob'_y): 'x$ (Агенс) предизвиква / е причина, че $P' (y)$ (нещо се случва с y (Обект))'

Тук спадат съществителни на *-ик* като например *барабанчик* 'този, който предизвиква това, че нещо се случва с барабана / барабанът издава звук по определен начин', *бюфетчик* 'този, който предизвиква това, че действа бюфетът', *стрелочник* 'този, който предизвиква това, че нещо се случва със стрелките (при движението на влака)'

При съществителните на *-ик* с тази семантична структура са налице две предикатно-аргументни структури, свързани чрез импликация (тоест предикатът на главната структура изисква, предполага (имплицира) предикативния аргумент, който се явява подчинената предикатно-аргументна структура). Общият вид на цялата предикатно-аргументна структура, включваща двете структури, е: 'някой (Агенс) предизвиква това / е причина, че (ядрен предикат) нещо (Обект) е в някакво състояние (вътрешен предикат)'. Надредната структура е 'някой (Агенс) предизвиква (предикат) нещо (предикативен аргумент)'. Конституиращият я предикат е 'предизвиква', той имплицира два

аргумента: Агенс и предикативен аргумент. Предикативният аргумент е отделна, подредна, вътрешна предикатно-аргументна структура, изразяваща ситуацията, предизвикана от Агенс: 'нещо (Обект) е в някакво състояние (предикат)'. Конституиращият тази подредна структура предикат означава състоянието и имплицира един аргумент – Обект (това, което е в някакво състояние). Срв. напр. *барабанчик* 'този (Агенс), който предизвиква (ядрен предикат) това, че барабанът (Обект) издава звук (вътрешен предикат)'.

При дериватите на *-ик* с тази семантична структура ядреният и вътрешният предикат нямат свои формални изразители. Аргументът Агенс, имплициран от ядрения предикат 'предизвиква', е изразяван от наставката. Напр. *апарат-чик* – Агенс е апаратчикът, който предизвиква това, че апаратът е в някакво състояние (действа по някакъв начин). Изразител на аргумента Обект, имплициран от вътрешния предикат за състояние, е основата. Напр. при *апарат-чик* аргументът Обект е апаратът. Особеното тук е, че аргументите Агенс и Обект, изразявани от наставката и основата, принадлежат към различни предикатно-аргументни структури. Аргументът Агенс е от надредната предикатно-аргументна структура (предизвиква), а аргументът Обект – от подредната, вътрешна предикатно-аргументна структура (носител е на състоянието, което се предизвиква).

Аргумент Агенс, имплициран от ядрения предикат 'предизвиква / е причина, че'	Ядреният предикат 'предизвиква / е причина, че'	Аргумент Обект, имплициран от вътрешния предикат, изразяващ това, което се предизвиква	Вътрешен предикат, изразяващ това, което се предизвиква
<i>-чик</i>	Няма формален изразител	<i>барабан-</i>	Няма формален изразител
<i>-чик</i>	Няма формален изразител	<i>бюфет-</i>	Няма формален изразител
<i>-ник</i>	Няма формален изразител	<i>стрел-о-ч-</i>	Няма формален изразител

Таблица 4. Примери за деривати със семантична структура $Ag_x - P' (Ob'_y): 'x$ (Агенс) предизвиква / е причина, че $P' (y)$ (нещо се случва с y (Обект))'

- автоматчик₁ (специалист, който работи на машина автомат), автоматчик₂ (боец, въоръжен с автомат) – този, който предизвиква това, че нещо се случва с автомата / автоматът прави нещо
- апаратчик – този, който предизвиква това, че нещо се случва с апарата / апаратът прави нещо (в някои производства – лице, което работи с апарат)

- артелчик – този, който предизвиква това, че действа артелната (войник, който завежда артелна (склад за хранителни припаси на военна част)
- барабанчик – този, който предизвиква това, че нещо се случва с барабана / барабанът издава звук по определен начин (във войската, във военна или ученическа музика – лице, което отмерва такта с барабан; глшатагай)
- бюфетчик – този, който предизвиква това, че действа бюфетът (който обслужва клиентите на бюфета)
- забойчик – този, който предизвиква това, че действа забоят (работник в забой (място, участък в галерия на мина или рудник, където се разработват земните пластовете за добиване на въглища, руда и др.)
- конник – този, който предизвиква това, че нещо се случва с коня / конят прави нещо (този, който язди, управлява кон)
- крановик – този, който предизвиква това, че нещо се случва с крана / кранът се движи по определен начин (този, който управлява кран)
- кръвник – този, който пролива (предизвиква това, че тече) кръв (човек, който върши убийства, пролива чужда кръв)
- стрелочник – този, който предизвиква това, че нещо се случва със стрелките (железопътен служител, който обръща стрелките при движението на влак)
- тежкотоварник – този, който предизвиква това, че тежкотоварният влак се движи (машинист, който кара тежкотоварен влак)
- тежкотонажник – този, който предизвиква това, че тежкотонажният влак се движи (машинист, който кара тежкотонажен влак)

Семантична структура $Ag_x - P' (Ob'_y)$: 'x (Агенс) предпазва от (предизвиква, че не) P' (у (Обект))'

Такава семантична структура имат само четири съществителни с наставка *-ик*: *калник* 'това, което предпазва от кал / предизвиква това, че калта не се намира някъде / не пръска в определени посоки', *комарник* 'това, което предпазва от комари / предизвиква това, че комарите не отиват / не се намират някъде', *лигавник* 'това, което предпазва от лиги / предизвиква това, че лигите не се намират някъде' и *потник* 'това, което предпазва от пот / предизвиква това, че потта не се намира някъде'.

И тук като в предходната семантична структура, която разгледахме, са налице две предикатно-аргументни структури, свързани чрез импликация. Едната структура – надредната, е конституирана от ядрения предикат 'предпазва'. Той имплицира предметния аргумент Агенс (това, което предпазва) и предикативен аргумент (ситуацията, от която е предпазването). Предикативният аргумент е

отделна, подредна предикатно-аргументна структура. Конституиращият я вътрешен предикат изразява състоянието, от което е предпазването (наличието на нещо някъде), и имплицира аргумента Обект (това, което не се намира някъде в резултат от предпазването).

Както ядреният предикат 'предпазва', конституиращ надредната предикатно-аргументна структура, така и вътрешният предикат, конституиращ подредната структура и означаващ ситуацията, от която е предпазването, нямат свои формални изразители. Аргументът Агенс, имплициран от ядрения предикат 'предпазва' е изразен от форманта. Напр. *комар-ник* – комарникът (Агенс) предпазва от влизането на комари в помещението. Аргументът Обект – участникът в ситуацията, от която е предпазването – имплициран от вътрешния предикат (ситуацията), е изразен от основата на деривата. Напр. *комар-ник* – комарникът предпазва комарите (аргументът Обект, изразен от основата) да не се намират в помещението (ситуацията, от която се предпазва, е присъствието им в помещението). Важно е да подчертаем, че аргументът Агенс и аргументът Обект, изразявани съответно от наставката и основата, принадлежат към различни предикатно-аргументни структури.

Аргумент Агенс, имплициран от ядрения предикат 'предпазва / предизвиква, че не'	Ядреният предикат 'предпазва / предизвиква, че не'	Аргумент Обект, имплициран от вътрешния предикат, изразяващ това, от което е предпазването	Вътрешен предикат, изразяващ това, от което е предпазването
-ник	Няма формален изразител	кал-	Няма формален изразител
-ник	Няма формален изразител	комар-	Няма формален изразител
-ник	Няма формален изразител	лиг-ав-	Няма формален изразител
-ник	Няма формален изразител	пот-	Няма формален изразител

Таблица 5. Деривати със семантична структура $Ag_x - P' (Ob'_y): 'x (Агенс) предпазва от (предизвиква, че не) P' (y (Обект))'$

- калник – това, което предпазва от кал / предизвиква това, че калта не се намира някъде / не пръска в определени посоки (дъговидно приспособление над колелото на автомобил, велосипед, файтон и др., което предпазва от пръските на кал)

- комарник – това, което предпазва от комари / предизвиква това, че комарите не отиват / не се намират някъде (мрежа, която се слага на врата, прозорец, за да предпазва от влизането на комари и други насекоми)
- лигавник – това, което предпазва от лиги (кърпа, която се връзва на врата на малко дете, за да пази дрехите от лиги, при лигавене и при хранене)
- потник – това, което предпазва от пот (бельо за торса без ръкави)

Семантична структура $Ag_x - P'$: 'x (Агенс) участва в P''

Такава семантична структура се наблюдава при повече съществителни на -ик – над 10. Например: *въстаник* 'този, който участва във въстание', *разколник* 'този, който участва в разкол', *съзаклятник* 'този, който участва в съзаклятие'.

Семантичната структура на тези деривати има общия вид 'някой (Агенс) участва (предикат) в някаква ситуация (предикативен аргумент)'. Предикатът 'участва' имплицира предметен аргумент Агенс и предикативен аргумент. Предикативният аргумент е отделна, подредна предикатно-аргументна структура.

Ядреният предикат 'участва', конституиращ надредната предикатно-аргументна структура, няма свой формален изразител и остава неконкретизиран във формалната структура на деривата. Вътрешният предикат, конституиращ подредната предикатно-аргументна структура и означаващ това, в което се участва, е изразен от основата. Аргументът Агенс, имплициран от ядрения предикат 'участва', е изразен от форманта.

Това означава, че понятията, изразявани от основата и форманта, принадлежат към различни предикатно-аргументни структури. Изразеният от форманта аргумент Агенс принадлежи към надредната предикатно-аргументна структура, а изразеният от основата вътрешен предикат е от подредната предикатно-аргументна структура.

Аргумент Агенс, имплициран от ядрения предикат 'участва'	Ядреният предикат 'участва'	Вътрешен предикат, изразяващ това, в което се участва
-ик	Няма формален изразител	<i>въстан-</i>
-ник	Няма формален изразител	<i>разкол-</i>
-ник	Няма формален изразител	<i>съзаклят-</i>

Таблица 6. Примери за деривати със семантична структура $Ag_x - P'$: 'x (Агенс) участва в P''

- бранник – този, който участва в бран
- бунтовник – този, който участва в бунт
- войник – този, който участва във война
- въстаник – този, който участва във въстание
- десантчик – този, който участва в десант
- заговорник – този, който участва в заговор
- излетник – този, който участва в излет
- кръжочник – този, който участва в кръжок
- метежник – този, който участва в метеж
- нашественик – този, който участва в нашествие
- разколник – този, който участва в разкол
- размирник – този, който участва в размирица
- саботажник – този, който участва в саботаж
- стачник – този, който участва в стачка
- схизматик – този, който участва в схизма
- съзаклятник – този, който участва в съзаклятие
- школьник – този, който участва в школа (следва някаква школа)

Семантична структура $Ag_x - P'$: 'x (Агенс) действа в P''

Тук попадат над 30 съществителни с наставка *-ик*. Срв. напр. *дърводобивник* 'този, който действа в областта на дърводобива', *киноисторик* 'този, който действа в областта на киноисторията', *психоаналитик* 'този, който действа в областта на психоанализата', *сатирик* 'този, който действа в областта на сатирата', *химик* 'този, който действа в областта на химията'.

Семантичната структура на тези съществителни – 'x (Агенс) действа в P'' – е подобна на разгледаната по-горе ('x (Агенс) участва в P'''). Отново са налице две предикатно-аргументни структури. Ядреният предикат 'действа' конституира едната от тях – надредната. Той отваря позиции за предметен аргумент Агенс и за предикативен аргумент. Предикативният аргумент се явява друга, подредна предикатно-аргументна структура. Вътрешният предикат, конституиращ тази подредна структура, означава областта, в която се действа.

Ядреният предикат 'действа' не е изразен формално в словообразователната структура. Вътрешният предикат от подредната предикатно-аргументна структура е изразен от основата на деривата. Аргументът Агенс, имплицирен от предиката 'действа' от надредната предикатно-аргументна структура, е изразен от форманта.

И тук като при разгледаните по-горе семантични структури трябва да подчертаем, че понятията, изразени от основата и форманта, са от различни предикатно-аргументни структури. Вътрешният предикат, означаващ областта на действие и изразен от основата, е от подредната структура. Аргументът Агенс, означаващ този, който действа, и изразен от форманта, е от надредната структура.

Аргумент Агенс, имплициран от ядрения предикат 'действа'	Ядреният предикат 'действа'	Вътрешен предикат, изразяващ областта, в която се действа
-ник	Няма формален изразител	дърводобив-
-ик	Няма формален изразител	киноистор-
-ик	Няма формален изразител	психоаналит-
-ик	Няма формален изразител	сатир-
-ик	Няма формален изразител	хим-

Таблица 7. Примери за деривати със семантична структура $Ag_x - P': 'x$ (Агенс) действа в P''

- агрохимик – този, който действа в областта на агрохимията (специалист по агрохимия)
- алхимик – този, който действа в областта на алхимията (занимава се с алхимия)
- биохимик – този, който действа в областта на биохимията (специалист по биохимия)
- браншовик – този, който действа в областта на (работи в) някакъв бранш
- геохимик – този, който действа в областта на геохимията (специалист по геохимия)
- дърводобивник – този, който действа в областта на дърводобива (занимава се с дърводобив)
- държавник – този, който действа в областта на държавата, на делата, свързани с държавата (лице, което заема или е заемало ръководен пост във висшия държавен апарат на една страна)
- екозащитник – този, който действа в областта на екозащитата (занимава се с екозащита)
- естественик – този, който действа в областта на естеството (специалист по естествени науки)

- законник₁ (лице) – този, който действа в областта на законите (лице, което познава и обяснява законите)¹¹
- историк – този, който действа в областта на историята (специалист по история)
- каноник₁ (лице) – този, който действа в областта на каноните (специалист по църковно право)¹²
- киноисторик – този, който действа в областта на киноисторията (специалист по киноистория)
- книжник – този, който действа в областта на книгите (у старите евреи – познавач и тълкувател на свещените книги; книжовник)
- книжовник – този, който действа (работи) в областта на книжнината
- международник₁ (журналист по международните събития) – този, който действа във връзка с международните събития, пише за тях¹³
- монтажник – този, който действа в областта на монтажа (извършва монтаж)
- нефтодобивник – този, който действа (работи) в областта на нефтодобива
- постановчик – този, който действа в областта на постановките (лице, което обмисля във всичките ѝ прояви и осъществява сценичната реализация на драматургично произведение, опера, балет и под.)
- правник – този, който действа в областта на правото (специалист по право)
- приложник – този, който действа в областта на приложните изкуства (художник, който работи в областта на приложните изкуства)
- производственик – този, който действа в областта на производството (работник, който участва пряко в определен производствен процес)
- промишленик – този, който действа в областта на промишлеността (лице, което притежава и използва индустриално предприятие)
- психоаналитик – този, който действа в областта на психоанализата (специалист по психоанализа)

¹¹ Омонимът *законник*₂ (нелице) – място, където са написани закони (сборник от закони) – е в предикатната словообразователна категория Място.

¹² *Каноник*₂ (нелице) – място (сборник), където са записани канони (църковни песни), е в словообразователната категория Място.

¹³ *Международник*₂ (привърженик на интерционализма) е в словообразователната категория Експериментер.

- солодобивник – този, който действа (работи) в областта на солодобива
- теоретик – този, който действа в областта на теорията (лице, което се занимава с теоретични въпроси в някоя област на науката или изкуството)
- физкултурник – този, който действа в областта на физкултурата (занимава се с физкултура)
- хидрохимик – този, който действа в областта на хидрохимията (специалист по хидрохимия)
- химик – този, който действа в областта на химията (специалист по химия)
- чернокнижник – този, който действа в областта на чернокнижието (който се занимава с черна магия)

Семантична структура $Ag_x - P'$: 'x (Агенс) предизвиква / е причина, че P''

Макар че се опираме на структурите с неизразен предикат от 9-ия том на БПСГ (Maldjieva 2009: 59 – 62), при анализа на съществителните имена в българския език, образувани с наставка *-ик*, се оказва, че има съществително на *-ик*, което не може да бъде отнесено към някой от типове и подтипове в 9-ия том на БПСГ. Така се стигна до обособяването на още един подтип. Това е подтип, който по ред ще бъде 5.6 – 'x (Ag) **предизвиква / е причина, че P''**, където отнасяме само *невролептик* – 'това (аргументът Агенс, изразен от форманта), което предизвиква (ядреният предикат, който е неизразен) невролепсия (предикативният аргумент P', изразен от основата)' (невролептикът е медикамент, който успокоява нервите и се използва при нервни заболявания).

Семантичната структура на *невролептик* е подобна на предходните семантични структури, които разгледахме. Ядреният предикат 'предизвиква' имплицира един предметен аргумент – Агенс (медикаментът, който предизвиква състоянието невролепсия), и един предикативен аргумент (състоянието невролепсия), който се явява отделна предикатно-аргументна структура. Тази втора, подредна предикатно-аргументна структура е конституирана от вътрешния предикат, означаващ състоянието, което се предизвиква (невролепсия).

Ядреният предикат 'предизвиква' не е изразен във формалната словообразователна структура на *невролептик*. Вътрешният предикат (състоянието невролепсия) е изразен от основата. Аргументът Агенс, имплициран от ядрения предикат 'предизвиква', е изразен от форманта.

Както при описаните по-горе семантични структури и тук понятията, изразени от основата и форманта, са част от различни предикатно-аргументни структури. Вътрешният предикат (невролепсията), изразен от основата, е от

подредната предикатно-аргументна структура. Аргументът Агенс (медикаментът), изразен от форманта, е от надредната структура.

Аргумент Агенс, имплицирани от ядрения предикат 'предизвиква'	Ядреният предикат 'предизвиква'	Вътрешен предикат, изразяващ това, което се предизвиква
-ик	Няма формален изразител	невролепт-

Таблица 8. Единственият дериват на -ик със семантична структура $Ag_x - P': 'x$ (Агенс) предизвиква / е причина, че P"

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От анализирания материал, състоящ се от над 700 производни съществителни, образувани с наставка -ик (всички съществителни с наставка -ик от „Обратния речник на българския език“ от 2011 г. (Obraten rechnik 2011), които определяме като производни), над 200 съществителни попадат в словообразователната категория Агенс.

При над 130 съществителни с наставка -ик в словообразователната категория Агенс предикатът от семантичната им структура е от първи ред (имплицира само предметни аргументи, не имплицира предикативни аргументи) и е изразен от основата. Тоест при тези над 130 деривата няма неизразен формално предикат. Например: *застъпник* 'този, който се застъпва', *нормировчик* 'този, който нормира', *постник* 'този, който пости', *регулировчик* 'този, който регулира', *труженик* 'този, който се труди', *участник* 'този, който участва'.

При останалите съществителни с наставка -ик от словообразователната категория Агенс има неизразен формално предикат. Семантичните им структури са следните (неизразените предикати са отбелязани с получер шрифт):

1. С предикат от първи ред:

1.1. $Ag_x - Pat_y: 'x$ (Агенс) **действа** върху / **прави нещо** с / **променя** у (Пациенс)', например *водопроводчик* 'този, който **прави нещо** с водопровод', *соколник* 'този, който **прави нещо** със соколи';

1.2. $Ag_x - Res_y: 'x$ (Агенс) **предизвиква** / **е причина за възникването** на у (Резултат)', напр. *оръжейник* 'този, който **предизвиква възникването** на (**произвежда**) оръжия', *чертожник* 'този, който **предизвиква възникването** на (**прави**) чертежи';

2. С предикат от втори ред:

2.1. И двата предиката в семантичната структура не са изразени формално:

2.1.1. $Ag_x - P'(Ob'_y)$: 'x (Агенс) **предизвиква** / **е причина**, че **P'** (y) (**нещо се случва** с y (Обект)', напр. *барабанчик* 'този, който **предизвиква** това, че **нещо се случва** с барабана (барабанът **издава звук** по определен начин)', *стрелочник* 'този, който **предизвиква** това, че **нещо се случва** със стрелките' (железопътен служител, който обръща стрелките при движението на влак);

2.1.2. $Ag_x - P'(Ob'_y)$: 'x (Агенс) **предпазва** от (**предизвиква**, че не) **P'** (y (Обект)', напр. *калник* 'това, което **предизвиква** това, че калта **не се намира** някъде (**не пръска** в определени посоки)', *комарник*, 'това, което **предизвиква** това, че комарите **не отиват** (**не се намират**) някъде';

2.2. Само единият от двата предиката в семантичната структура (ядреният предикат) не е изразен формално:

2.2.1. $Ag_x - P'$: 'x (Агенс) **участва** в P'', напр. *излетник* 'този, който **участва** в излет', *заговорник* 'този, който **участва** в заговор';

2.2.2. $Ag_x - P'$: 'x (Агенс) **действа** в P'', напр. *историк* 'този, който **действа** (**работи**) в областта на историята', *солодобивник* 'този, който **действа** (**работи**) в областта на солодобива';

2.2.3. $Ag_x - P'$: 'x (Агенс) **предизвиква** / **е причина**, че P'' – само *невролептик* 'това, което **предизвиква** невролепсия'.

Литература / References

- Dolinski 2019a:** Doliński, I. Oshte za obhvata na slovoobrazovatelната kategoriya nomina instrumenti (NInstr) i za slovoobrazovatelните parafrazi na derivatite sas znachenie *sredstvo za deystvie* varhu material ot balgarski formatsii sas sufiks *-a/-ya* (Parva chast). – *Balgarski ezik*, 2019, № 1, pp. 85 – 102. <balgarskiezik.eu/1-2019/10_IGNACY DOLINSKI-85-102-full.pdf> [27.01.2024] (**Долински 2019a:** Долински, И. Още за обхвата на словообразователната категория nomina instrumenti (NInstr) и за словообразователните парафрази на дериватите със значение *sredstvo za deystvie* върху материал от български формации със суфикс *-a/-я* (Първа част). – *Български език*, 2019, № 1, с. 85 – 102. <balgarskiezik.eu/1-2019/10_IGNACY DOLINSKI-85-102-full.pdf> [27.01.2024])
- Dolinski 2019b:** Doliński, I. Oshte za obhvata na slovoobrazovatelната kategoriya nomina instrumenti (NInstr) i za slovoobrazovatelните parafrazi na derivatite sas znachenie *sredstvo za deystvie* varhu material ot balgarski formatsii sas sufiks *-a/-ya* (Vtora chast). – *Balgarski ezik*, 2019, № 3, pp. 104 – 114. <https://www.balgarskiezik.eu/3-2019/10-Dolinski-2-chast_str.%20104-114.pdf> [27.01.2024] (**Долински 2019b:** Долински,

И. Още за обхвата на словообразователната категория *nomina instrumenti* (NInstr) и за словообразователните парафрази на дериватите със значение *средство за действие* върху материал от български формации със суфикс *-а/-я* (Втора част). – *Български език*, 2019, № 3, с. 104 – 114. <https://www.balgarskiezik.eu/3-2019/10-Dolinski-2-chast_str.%20104-114.pdf> [27.01.2024]

- Dzhonova 2003:** Dzhonova, M. *Izrecheniya sas semantichnata rolya eksperientser v savremenniya balgarski ezik. Disertatsiya za prisazhdane na nauchnata i obrazovatelna stepen „doktor“*. Sofia: Sofiyski universitet „Sv. Kliment Ohridski“. (Джонова 2003: Джонова, М. *Изречения със семантичната роля експериментер в съвременния български език. Дисертация за присъждане на научната и образователна степен „доктор“*. София: Софийски университет „Св. Климент Охридски“.)
- Gramatika 1983:** *Gramatika na savremenniya balgarski knizhoven ezik. T. 2. Morfologiya*. Sofia: Izdatelstvo na BAN. (Грамматика 1983: *Грамматика на съвременния български книжовен език. Т. 2. Морфология*. София: Издателство на БАН.)
- Gramatyka 1984a:** Grochowski, M., S. Karolak, Z. Topolińska. *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Składnia*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Gramatyka 1984b:** Grzegorzczkova, R., R. Laskowski, H. Wróbel. *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Gramatyka 1999:** *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*. Wyd. 3, poprawione. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Istoriya na novobalgarskiya knizhoven ezik 1989:** *Istoriya na novobalgarskiya knizhoven ezik*. Sofia: Izdatelstvo na BAN. (История на новобългарския книжовен език 1989: *История на новобългарския книжовен език*. София: Издателство на БАН.)
- Koeva 1998:** Koeva, Sv. Argumentna struktura, tematiczni odnosheniya i sintaktichna realizatsiya na argumentite. – In: *Ezikovo saznanie*. Sofia: Nauka i izkustvo, pp. 206 – 230. (Коева 1998: Коева, Св. Аргументна структура, тематични отношения и синтактична реализация на аргументите. – В: *Езиково съзнание*. София: „Наука и изкуство“, с. 206 – 230.)
- Korytkowska 2011:** Korytkowska, M. *Balgarsko-polska sapostavitelna gramatika. Tom 5. Tipove predikatno-argumentni pozitsii*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“. (Коритковска 2011: Коритковска, М. *Българско-полска съпоставителна граматика. Том 5. Типове предикатно-аргументни позиции*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“.)
- Leseva 2012:** Leseva, Sv. *Leksikalna semantika i sintaktichna realizatsiya na argumentite (pri prefigirani glagoli v balgarskiya ezik). Disertatsiya za prisazhdane na obrazovatelnata i nauchna stepen „doktor“*. Sofia: Institut za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“ pri Balgarskata akademiya na naukite, <<https://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2014/10/SLeseva-disertaciya.pdf>> [27.01.2024] (Лесева 2012: Лесева, Св. *Лексикална семантика и синтактична реализация на аргументите*

- (при префигурирани глаголи в българския език). Дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. София: Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките. <<https://iblbas.bg/wp-content/uploads/2014/10/SLeseva-disertaciya.pdf>> [27.01.2024])
- Maldjieva 2009:** Maldjieva, V. *Gramatyka konfrontatywna bulgarsko-polska. T. 9. Słowotwórstwo*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Maldjieva et al. 2020:** Maldjieva, V., A. Cychnerska, A Karasiński, T. Cychnerski. *A comparative study of word-formation in Balkan languages*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Maldzhieva 2006:** Maldzhieva, V. Za otnoshenieto mezhdu leksikalnoto i slovoobrazovatelnoto znachenie na derivatite. – In: *Semantyka a konfrontacja językowa. T. 3*. Warszawa, pp. 195 – 206. (**Малджиева 2006:** Малджиева, В. За отношението между лексикалното и словообразователното значение на дериватите. – В: *Semantyka a konfrontacja językowa. T. 3*. Warszawa, pp. 195 – 206.)
- Maldzhieva 2017:** Maldzhieva, V. Principi na sapostavitelnoto formalno opisane na slovoobrazovatelните структури v polski i balgarski ezik. – *Ezik i literatura*, 2017, № 1 – 2, pp. 194 – 206. (**Малджиева 2017:** Малджиева, В. Принципи на съпоставителното формално описание на словообразователните структури в полски и български език. – *Език и литература*, 2017, № 1 – 2, с. 194 – 206.)
- Obraten rechnik 2011:** *Obraten rechnik na balgarskiya ezik*. Sofia: Iztok-Zapad. (**Обратен речник 2011:** *Обратен речник на българския език*. София: „Изток-Запад“.)
- Penchev 1993:** Penchev, Y. *Balgarski sintaksis. Upravljenje i svarzване*. Plovdiv: Plovdivsko universitetsko izdatelstvo „Paisiy Hilendarski. (**Пенчев 1993:** Пенчев, Й. *Български синтаксис. Управление и свързване*. Пловдив: Пловдивско университетско издателство „Пансий Хилендарски“.)
- Radeva 2007:** Radeva, V. *V sveta na dumite. Struktura i znachenie na proizvodnite dumi*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ohridski“. (**Радева 2007:** Радева, В. *В света на думите. Структура и значение на производните думи*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.)
- Slavcheva 2012:** Slavcheva, M. Rolyata na semantichните роли v obektno-orientiran model na glagolната семантика. – *Littera et Lingua*, autumn 2012. <<https://naum.slav.uni-sofia.bg/en/node/1878>> [28.01.2024] (**Славчева 2012:** Славчева, М. Ролята на семантичните роли в обектно-ориентиран модел на глаголната семантика. – *Littera et Lingua*, есен 2012. <<https://naum.slav.uni-sofia.bg/en/node/1878>> [28.01.2024])
- Slovoobrazovatelyen rechnik 1999:** *Slovoobrazovatelyen rechnik na savremenniya balgarski knizhoven ezik*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“. (**Словообразователен речник 1999:** *Словообразователен речник на съвременния български книжовен език*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“.)
- Stamenov 2021:** Stamenov, M. Konstruktsiite s predikativi za psihicheski sastoyaniya v balgarskiya ezik – nomenklatura i diferentsialni karakteristiki. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, 10/2021, pp. 76 – 113. <<https://journals.umcs.pl/zcm/article/down>

- load/13148/9323> [28.01.2024] (**Стаменов 2021:** Stamenov, M. Конструкциите с предикативи за психически състояния в българския език – номенклатура и диференциални характеристики. – *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, 10/2021, pp. 76 – 113. <<https://journals.umcs.pl/zcm/article/download/13148/9323>> [28.01.2024])
- Stancheva 2021:** Stancheva, R. *Kodifikatorskata praktika na parvite balgarski nauchni gramatiki*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“. <[https://press.bas.bg/bg/eBooks-105/show-106\(30\)](https://press.bas.bg/bg/eBooks-105/show-106(30))> [28.01.2024] (**Станчева 2021:** Станчева, Р. *Кодификаторската практика на първите български научни граматики*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“. <[https://press.bas.bg/bg/eBooks-105/show-106\(30\)](https://press.bas.bg/bg/eBooks-105/show-106(30))> [28.01.2024])
- Van Valin, LaPolla 1997:** Van Valin, R., R. LaPolla. *Syntax. Structure, Meaning and Function*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://www.researchgate.net/publication/344472815_Syntax_Structure_Meaning_and_Function> [24.01.2024]
- Zheleva 2020:** Zheleva, L. Za obhvata na argumentnite pozitsii Agens i Eksperientser i nyakoi problemni momenti pri razgranichavaneto im. – In: Micheva, V., D. Blagoeva, M. Vitanova, M. Tsibranska, S. Kolkovska, T. Aleksandrova (Eds.). *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Institutata za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“ (Sofia, 2020). Tom 1*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, pp. 126 – 132. <<https://ibl.bas.bg/confibl2020/>> [27.01.2024] (**Желева 2020:** Желева, Л. За обхвата на аргументните позиции Агенс и Експериенцер и някои проблемни моменти при разграничаването им. – В: Мичева, В., Д. Благоева, М. Витанова, М. Цибранска, С. Колковска, Т. Александрова (отг. ред.). *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ (София, 2020). Том 1*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 126 – 132. <<https://ibl.bas.bg/confibl2020/>> [27.01.2024])
- Zheleva 2021:** Zheleva, L. Argumentni i predikatni slovoobrazovatelni kategorii, izrazjavani ot formanta *-ik* v balgarskiya ezik. – In: Koeva, Sv., M. Stamenov (Eds.). *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Institutata za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“ (Sofia, 2021). Tom 1*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, pp. 67 – 72. <<https://ibl.bas.bg/confibl2021/>> [24.01.2024] (**Желева 2021:** Желева, Л. Аргументни и предикатни словообразователни категории, изразявани от форманта *-ик* в българския език. – В: Коева, Св., М. Стаменов (съст.). *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ (София, 2021). Том 1*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, с. 67 – 72. <<https://ibl.bas.bg/confibl2021/>> [24.01.2024])
- Zheleva 2022:** Zheleva, L. *Semantichna struktura na sashtestvitelnite imena, obrazuvani s nastavka -ik, v balgarskiya ezik. Disertatsiya za prisazhdane na nauchnata i obrazovatelna stepen „doktor“*. Sofia: Institut za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“ pri Balgarskata akademiya na naukite. <ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2024/01/Disertatsiya-Lora-Zheleva.pdf> [17.01.2024] (**Желева 2022:** Желева, Л. *Семантична структура на съществителните имена, образувани с наставка *-ик*, в българския*

език. Дисертация за присъждане на научната и образователна степен „доктор“.
София: Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките. <ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2024/01/Дисертация-Лора-Желева.pdf> [17.01.2024])

Гл. ас. д-р Лора Желева
Институт за български език
Българска академия на науките
бул. „Шипченски проход“ 52, блок 17
София, 1113
България
l.mikova@ibl.bas.bg
<https://orcid.org/0000-0001-9579-615X>

Assist. Prof. Lora Zheleva, PhD
Institute for Bulgarian Language
Bulgarian Academy of Sciences
52, Shipchenski prohod Blvd., Bl. 17
Sofia 1113
Bulgaria
l.mikova@ibl.bas.bg
<https://orcid.org/0000-0001-9579-615X>